

Gmina Miejsko-Wiejska Opoczno

Powiat Opoczyński

Województwo Łódzkie

Charakterystyka Gminy Opoczno

Gmina ma 34 108 mieszkańców, z czego 51,1% stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni. 44,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Opoczno pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,8% w przemyśle i budownictwie, a 13,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Miasto Opoczno jest siedzibą władz Gminy i powiatu opoczyńskiego.

Powierzchnia Gminy - 190,6 km²

Gmina Opoczno: zielony: tereny wiejskie,
jasnozielony: tereny miasta Opoczno.
Pomarańczowy: droga krajowa 12

Opoczno znajduje się w czołówce producentów płytek ceramicznych w kraju i za granicą dysponując jedną z najbogatszych ofert w Polsce. Dzięki wprowadzaniu nowych technologii i koncepcji najbardziej rozpoznawalna marka wśród klientów.

Sołectwa Gminy: Adamów, Antoniów, Bielowice, Brzustówek, Bukowiec Opoczyński, Dzielna, Janów Karwicki, Januszewice, Karwice, Kliny, Kraszków, Kraśnica, Kruszewiec, Kruszewiec-Kolonia, Libiszów, Libiszów-Kolonia, Międzybórz, Modrzew, Modrzewek, Mroczków Duży, Mroczków Gościnnie, Ogonowice, Ostrów, Różanna, Sielec, Sitowa, Sobawiny, Sołek, Stuzno, Stuzno-Kolonia, Wola Załączna, Wólka Karwicka, Wygnanów, Ziębów.

Historia Opoczna i terenu Gminy

Pierwsza wzmianka o Opocznie pochodzi z 1284 roku i dotyczy nazwy "Opocza", wspomnianej w dokumencie Leszka Czarnego dla kolegiaty sandomierskiej. "Opocza" oznaczało osadę położoną na opoce, czyli skale wapiennej. Z czasem wzmocniono tę nazwę przez dodanie przyrostka -no. Opoczno wchodziło wówczas w skład kasztelanii żarnowskiej dzielnicy sandomierskiej. Na przełomie XIII i XIV w. miejscowość lokowana na prawie średzkim sytuowała się wokół dawnego kościoła parafialnego św. Marii Magdaleny. Już w 1361 r. sprawowane były w Opocznie urzędy sędziego ziemskiego, wójta oraz rady ekonomicznego.

Na czasy panowania Kazimierza Wielkiego przypada okres świetności miasta. Monarcha ten w 1365 r. nadaje miastu prawo magdeburskie i rozszerza jego obszar. Nowe osiedle zostaje otoczone murami obronnymi i fosą. Oprócz tego wzniesiono w nim zamek, zbrojownię, dwór wójtowski, kościół św. Bartłomieja, sukiennice i domy mieszczkańskie. Wjazd do miasta

strzegły: Brama Dolna i Brama Łowicka. Jest to również okres rozwoju handlu i rzemiosła. Wzrasta ranga miasta jako lokalnego ośrodka władzy. Między rokiem 1346 a 1368 utworzony zostaje powiat opoczyński, na którym rządy sprawuje starosta. Już w II poł. XVI w. mieszczenie, za zezwoleniem Zygmunta Augusta budują przy zastosowaniu drewnianych rur wodociąg miejski. W tym też okresie działa szkoła, której wychowankowie studiowali na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W 1599 r. Zygmunt III Waza zezwala mieszczenom na wzniesienie trzeciej bramy. W mieście pracuje wówczas 90 rzemieślników, z których najliczniej reprezentowani są szewcy i piekarze.

Załamaniem gospodarcze, które dotknęło w XVII w. Rzeczpospolitą wskutek prowadzonych działań wojennych, nie ominęło również Opoczna. Szczególnie dotkliwe zniszczenia przyniósł miastu w 1655 r. najazd szwedzki. W Opocznie pozostało zaledwie 20 domów, 11 rzemieślników, a targi zupełnie ustały. Stosunki handlowe ożywiają się nieco w poł. XVIII w. Na tutejsze targi przybywają kupcy m.in. z Gdańska, Opola, Łucka. Podobnie szerokie kontakty mają kupcy opoczyńscy.

W I poł. XIX w. niespełna 3,5 tys. miasto posiadało zaledwie kilkunastu rzemieślników. Pomimo tego następował stały choć powolny rozwój miasta, którego liczba mieszkańców wzrosła w 1878 r. do 5 tys. W tym czasie powstają niewielkie przedsiębiorstwa związane głównie z obsługą rolnictwa.

W 1880 r. zostają uruchomione przez Jana Dziewulskiego i braci Władysława i Józefa Lange, Zakłady Płytek Ceramicznych. Oprócz nich w początkach XX w. istniała odlewnia, 7 pieców wapiennych, cementownia, browar i pończoszarnia. Ułatwieniem w rozwoju przemysłu było uruchomienie w 1885 r. linii kolejowej Koluszki - Skarżysko-Kamienna. W drugiej połowie XIX w. i pierwszej dekadzie kolejnego stulecia w Opocznie następował szybki wzrost liczby ludności. W latach 1871-1913 liczba stałych mieszkańców Opoczna zwiększyła się aż o 3085 osób, co oznaczało wzrost blisko dwukrotny. Przyczyną wysokiego wzrostu naturalnego było nie tylko ożywienie gospodarcze miasta ale także rozwój przemysłu, który spowodował napływ ludności z zewnątrz oraz rozwój podmiejskich wsi.

W dwudziestoleciu międzywojennym Opoczno zyskuje kilka nowych zakładów przemysłowych m.in. hutę szkła, cegielnię, wytwórnię win. Liczba ludności powoli wzrasta z 7,2 tys. w 1921 r. do 9,4 tys. w 1939 r. W mieście działają dwie siedmioklasowe szkoły powszechne oraz kino.

7 września 1939 r. oddziały hitlerowskie zajmują miasto, rozpoczynając okres terroru i eksterminacji ludności. Do końca 1942 r. całkowitej zagładzie uległa ludność pochodzenia żydowskiego, która na początku wojny liczyła 2700 mieszkańców. W Opocznie i regionie działał silnie rozwinięty ruch oporu. Był to m.in. obszar działań oddziału majora Hubala, pierwszego partyzanckiego oddziału w Polsce. Opoczno wyzwoliły z spod okupacji hitlerowskiej 17 stycznia 1945 r. oddziały 33 Armii I Frontu Ukraińskiego.

Po II wojnie światowej Opoczno systematycznie rozwija się jako lokalny ośrodek przemysłu, administracji i kultury. Obok, mających ponad stuletnią tradycję, ZZPC "Opoczno" drugą wiodącą gałęzią przemysłu jest włókiennictwo. W latach 70-tych budowano kombinat włókienniczy, obecny "Optex" S.A. Poważnie wzrosły również funkcje oświatowo-wychowawcze i kulturalne. W zamku zorganizowano Muzeum Regionalne, a Miejski Dom Kultury mieści się w nowo zbudowanym i nowoczesnie wyposażonym budynku. W Opocznie działa Biblioteka Publiczna i filia Biblioteki Pedagogicznej. Opoczno słynie w kraju jako stolica regionu o bogatej tradycji kultury ludowej. Tradycje te kultywują m.in. Spółdzielnia Rękodzieła Lud. i Art. "Opocznianka" oraz Zespół Pieśni i Tańca "Tramblanka".

Uzasadnienie heraldyczne herbu

Ponieważ nie ma tradycji heraldycznej gmin, projekt herbu Miejsko-Wiejskiej Gminy Opoczno musi oprzeć się na zachowanych wizerunkach herbu samego miasta Opoczna i faktach historycznych związanych z terenem Gminy. Nieznane są akty lokacyjne Opoczna z opisem herbu. Można jednak domniemywać, że herb miasta posiadał wizerunek św. Bartłomieja. Przemawia za tym fakt, że ten święty był patronem rodu Piastów, a więc także właścicielem terenu dzisiejszej Gminy, jednocześnie twórcy i dobroczyńcy miasta Opoczna - Kazimierza Wielkiego. Potwierdzają to zachowane późniejsze pieczęcie herbu miejskiego, jak też fakt, że zbudowana z inicjatywy monarchy główna świątynia była pod wezwaniem św. Bartłomieja. Tak więc, zgodnie z poleceniem Komisji Heraldycznej

(uchwała nr 27-1599/O/2017) głównym elementem powinna być postać św. Bartłomeja. Ponieważ herb gminny obejmuje inny od miejskiego, szerszy zakres terytorialny i ludnościowy, nie może on być prostym powtórzeniem herbu miejskiego. Można zatem przystąpić do ustalania elementów projektowanego herbu.

1. Barwa pola herbu niebieska co jest nawiązaniem do lewego pola herbu powiatu opoczyńskiego jak też lewego pola herbu ziemi sandomierskiej, do której przez ca 400 lat tereny te należały.

2. W prawym górnym rogu złota korona Kazimierza Wielkiego stylizowana według zachowanej korony, w której ten król został pochowany. Stanowi ona znak ówczesnej przynależności terenu dzisiejszej

Gminy do dóbr królewskich.

3. Postać św. Bartłomeja w Ewangeliach jest opisywana dość marginalnie. Różne Ewangelie różnie nawet podają imię. Kult tego świętego

mocno rozwinął się dopiero w średniowieczu. Dlatego też jego wizerunki, obrazy, są zróżnicowane, dość późne, nazbyt związane pod względem ubioru i układu postaci z malarską i obyczajową modą panującą w okresie powstawania dzieł plastycznych. Zachowane pieczęcie miejskie Opoczna są złej jakości, nie pokazują szczegółów i są o różnych układach. Nasuwa się koncepcja by postać św. Bartłomeja pokazać nie jako symbol pogańskiej kaźni, lecz uosobienie zwycięstwa idei nad przemocą. Pozwala na to odrębność herbu miejskiego od herbu gminy. Frontalna cała srebrna postać ma rozchylone ręce. Ręka prawa wznosi pionowo złotą, Świętą Księgę z czerwonym krzyżem łacińskim na okładce i takimże blokiem. W ręce lewej, nieco opuszczonej, są srebrne atrybuty świętego - pasy skóry zdartej z ciała i nóż rzeźnicki trzymany w sposób nie użytkowy lecz tylko jako atrybut pokazywany. Widać kontrast prawej, zwycięskiej, złotej strony z poniżonymi akcesoriami morderstwa

Projekt herbu Opoczna z 1847 autorstwa Chrzęńskiego i herb powiatu opoczyńskiego wykorzystujący ten projekt.

Obraz św. Bartłomeja, Francja XV w. Na dole pieczęć miasta Opoczno 1778r.

Obrazy św. Bartłomeja z polskich kościołów.

ze strony lewej. Heraldyczna zasada ważności, pierwszeństwa stron prawych nad lewymi stanowczo nakazuje takie usytuowanie. Nagie ciało świętego okrywa czerwona toga. Ten kolor symbolizuje męczeństwo św. Bartłomieja - zgodność tu następuje z barwą ornatów podczas nabożeństw poświęconych męczennikom Kościoła. Toga to nobliwa szata noszona w Rzymie w czasach św. Bartłomieja - wyraźnie lokalizuje czasowo, terytorialnie. Zaistniało pytanie o pokazanie złotej aureoli za głową świętego. Kolidowała ona jednak ze srebrną głową, a ponadto złoto zarezerwowane już zostało dla boskości i władzy. Byłoby tej barwy w górnej części herbu nazbyt dużo. Obrazy ze św. Bartłojem mają i nie mają aureoli. Wybór padł na jej zaniechanie.

Postać stoi na posadzce w postaci szachownicy złoto-czerwonej zajmującej dół tarczy - sześć kwadratów w poziomie, dwa w pionie. Szachownica, stary element heraldyczny, ma tu dwojakie znaczenie: Jest wzorem stosowanym na posadzkach świątyń jako zestawienie kontrastu, przechodzenie jednych stanów w inne, przeciwne. Ten zwyczaj stosowany był nawet do XX wieku. Jednocześnie jest to nawiązanie do dzisiejszego czasu wspaniałości produkcji przemysłowej zakładów opoczyńskich. W sumie te znaczenia pokazują środowisko funkcjonowania tak ideowego, etycznego jak i dzisiejszego, materialnego. Dobra klamra czasowa łącząca średniowiecze ze współczesnością. Liczba 6 sugeruje oczekiwanie, nadzieję, dążenie - jest bowiem między doskonałymi liczbami 5 i 7

Tak więc herbem Gminy Opoczno jest:

W polu niebieskim srebrna (biała) cała postać św. Bartłomieja, w prawej ręce wznosząca złotą (żółtą) księgę z czerwonym krzyżem łacińskim i takimże blokiem, w lewej opuszczonej trzymająca pasy skóry i nóż - srebrne (białe). Nagie ciało świętego okrywa czerwona toga, której prawe zakończenie przewieszane jest przez prawe przedramię. W prawym górnym rogu jest złota(żółta) korona królewska. Postać stoi na posadzce w postaci szachownicy złoto(żółto)-czerwonej w układzie sześć kwadratów poziomo i dwa w pionie i wypełniającej dół tarczy.

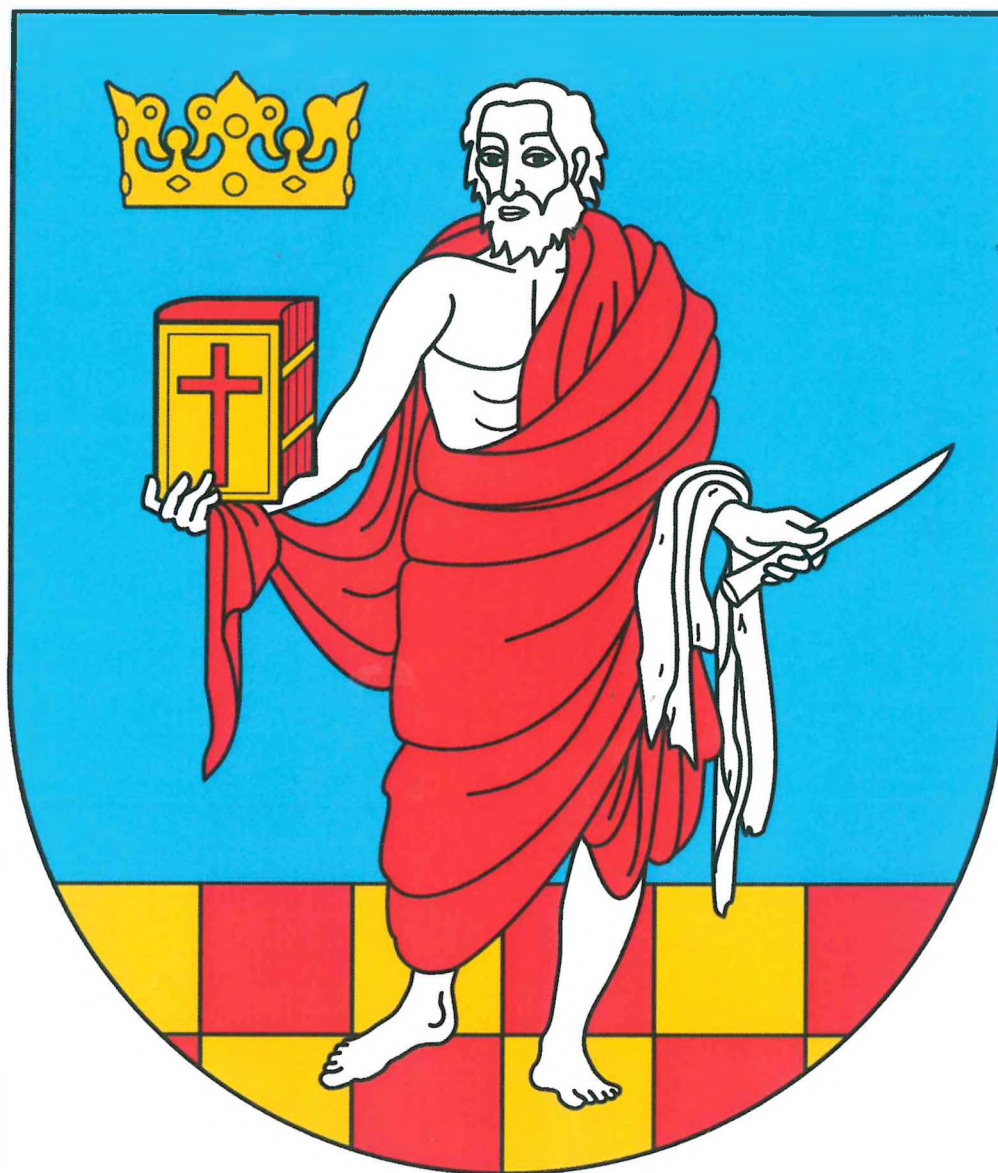
Flagą Gminy jest:

Płachta o stosunku boków 8:5 niebieska z umieszczonym centralnie godłem herbu Gminy w ten sposób, że szachownica stanowi dolny pas płachty i rozszerzona jest do boków flagi.

Bibliografia i źródła:

Uchwała nr 27-1599/O/2017 Komisji Heraldycznej z 17 marca 2017 r.
Informacje o danych, historii i działalności Urzędu Miejskiego w Opocznie
Urzędowe strony internetowe władz Gminy Opoczno
Władysław Kopaliński - Słownik symboli
Wielka Encyklopedia Powszechna PWN
Reprodukcje dzieł malarskich - albumy, strony internetowe
Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego
Encyklopedia Katolicka
Dorothea Forstner OSB - Świat symboliki chrześcijańskiej

Herb Gminy Opoczno wersja barwna

Skład barw w wersji CMYK

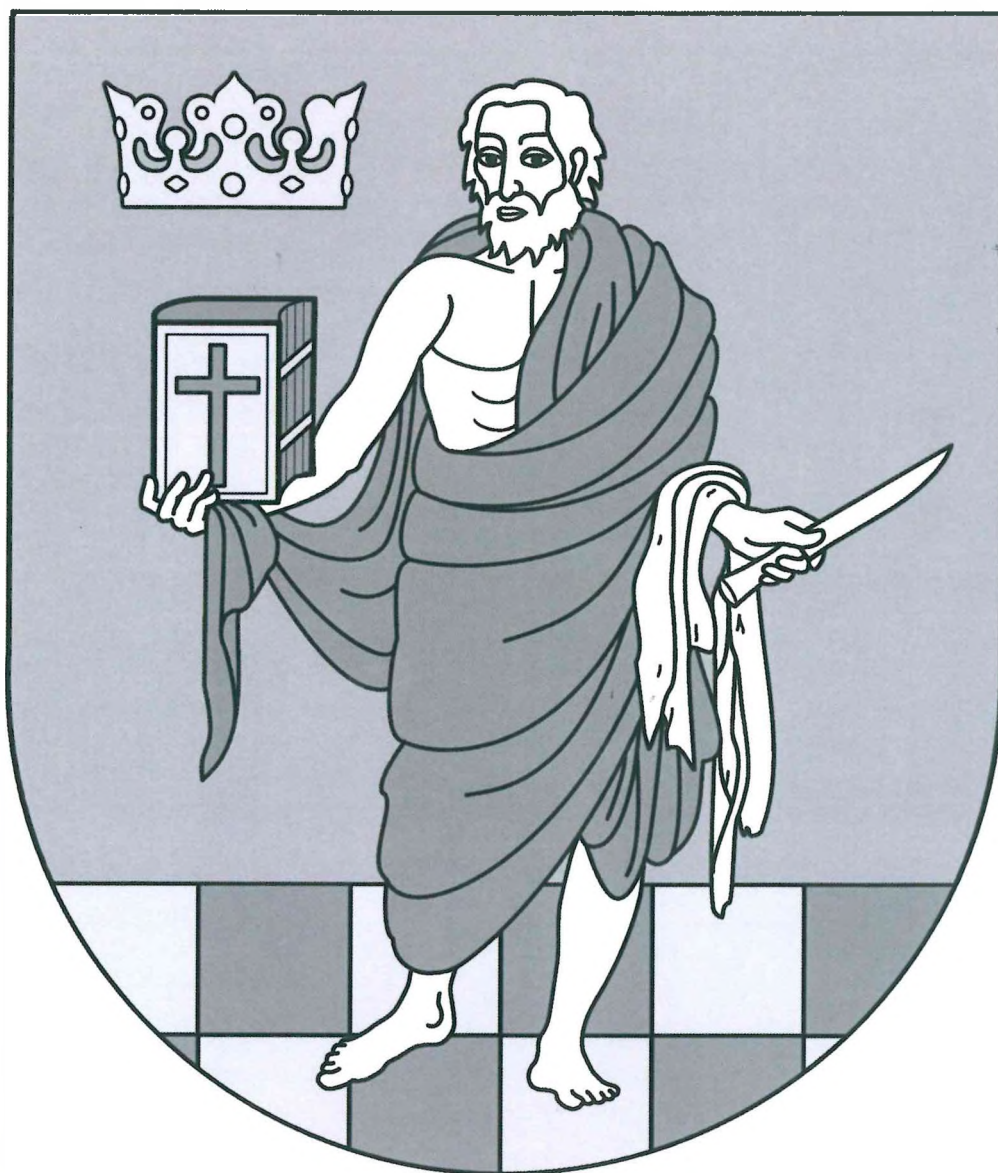
Niebieski - 100, 15, 0, 0

Żółty - 0, 20, 100, 0

Czarny - 0, 0, 0, 100

Czerwony - 0, 100, 100, 0

Herb Gminy Opoczno wersja czarno-biała, szarości

Skład barw w wersji CMYK

Tło - 40% K

Korona, książka, kwadraty jasne - 15 % K

Szata, bok książki, krzyż, kwadraty ciemne - 60 % K

Czarny - 100 % K

Herb Gminy Opoczno wersja linearna

Pieczęć
Burmistrza Opoczna

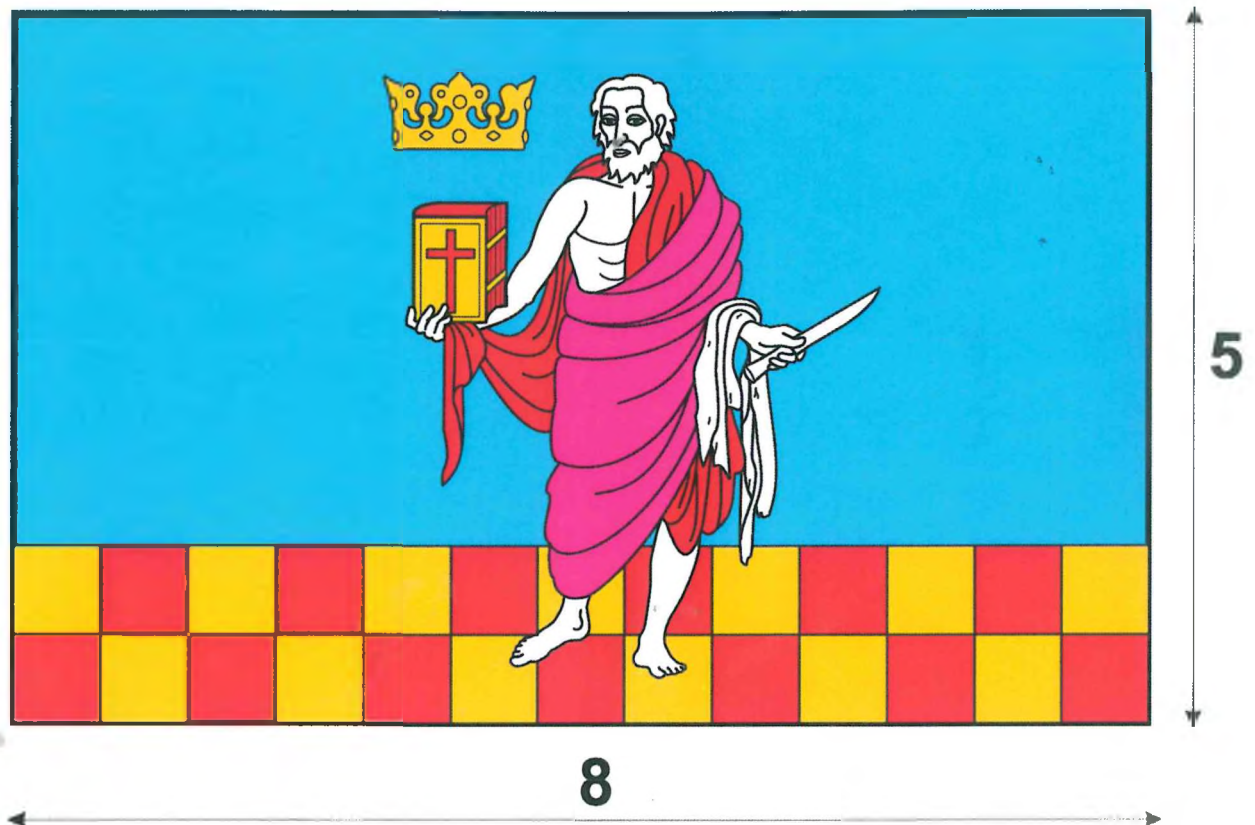
Skala 1 : 1 średnica 35 mm

Pieczęć Urzędu Miejskiego w Opocznie

Skala 1 : 1 średnica 35 mm

Flaga Gminy Opoczno

Skład barw w wersji CMYK

Niebieski - 100, 15, 0, 0

Żółty - 0, 20, 100, 0

Czerwony - 0, 100, 100, 0

Czarny - 0, 0, 0, 100

Gmina Opoczno

- dodatkowe elementy dekoracyjne

